

כגפן פוריה

עלון להפצת תורה ויהדות

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה

פְּרִשְׁת תְּרוּמָה

ד' אדר תש"פ

הפטרה: וה' נתן חכמה לשלמה

יציאת השבת ר"ת 18:46

ברכת לבנה החל מיום ראשון בלילה

חילולת משה רבנו ביום שלישי ו' באדר

גיליון 568

יציאת השבת:

18:15

ירושלים: 18:13

כניסת השבת:

17:05

ירושלים: 17:00

וַיִּשְׁמְחוּ הָעָם עַל-הַתְּנָדָבִים

הרב עמוס שושן - רב ישובי רכס פוריה

נתינת התרומה למשכן היא בניין אב לכל התרומות והצדקות כולן. יש חשיבות שאדם יתן תרומה מתוך מחשבה טובה ללא שום פניה אישית של כבוד וכד'. וכן אמר התנא באבות (ג, ה): "תן לו משלך, שאתה ושלך שלו", תן לקדוש ברוך הוא ממה שנתן לך. כלומר, תן צדקה או הוצא ממונך לדבר מצווה מתוך הכרה שכל מה שאתה נותן, לא משלך אתה נותן, אלא משל בורא עולם.

אכן עלינו לדעת, כי כל מה שיש לנו קבלנו ממנו. וכך דרשו (ויקרא רבה כז, ב) את הכתוב (איוב מא, ג): "מי הקדימני ואשלם" - כלום עשית מזוזה עד שנתתי לך בית! מעקה, עד שנתתי לך גג! ציצית, עד שנתתי לך טלית, (בגד)!"

ובהמשך אמר התנא: "וכן בדוד הוא אומר: 'כי ממך הכל ומידך נתנו לך'". הכתוב בדברי הימים, מתאר את השמחה הגדולה של העם על הזכות שנפלה בחלקם לתרום לבנין בית המקדש (דה"א כט, ט): "וַיִּשְׁמְחוּ הָעָם עַל-הַתְּנָדָבִים כִּי בָּלַב שְׁלֹם הַתְּנָדָבִי לַה' וְגַם דָּגִיד הַמֶּלֶךְ שִׁמְחָה שִׁמְחָה גְדוֹלָה". ובראותו את התרומה הגדולה שנאספה אמר דוד (שם יד): "וכי מי אני ומה עמי כי נעצור כוח להתנדב כזאת, כי ממך הכל ומידך נתנו לך". כלומר, רק הידיעה כי כל נתינה שלנו היא אינה שלנו אלא מכוח ירך, ומשלך אנו נותנים לך, היא זו שגרמה שנתנדב כמות כזו. יהי רצון שיזכנו הקדוש ברוך הוא בעשיית צדקה וחסד, המקרבות את הגאולה, וכסמיכות פרשיות אלו: משפטים-תרומה, המזכירות לנו את דברי הנביא: "ציון במשפט תפדה ושביה בצדקה".

בהוצאת מכון "שערי תורה": פוריה-נוה עובד ד.ג. גליל תחתון 15210

שערי תורה וחסד ע"ר * כולל אברכים * שיעורי תורה * פרסומים תורניים * גמ"ח עזרה לנוקמים *
הדפסה: דפוס כנרת. עריכה: צ. שוריק. היה שותף. להעברת תרומות: בנק המזרחי סניף טבריה מספר חשבון: 123459

ז' באדר

יום לידתו ופטירתו של משה רבנו

ז' באדר הוא היום שנולד בו משה רבינו ויום שנפטר בו לסוף מאה ועשרים שנה. שהקדוש ברוך הוא יושב וממלא שנותיהם של צדיקים מיום ומחדש לחדש, שנאמר (שמות כג):
'אֵת מִסְפַּר יְמֵיךָ אֲמַלֵּא'

תענית ז' באדר:

נוהגים חסידים ואנשי מעשה להתענות ביום זה ולומר 'סדר תיקון ליום ז' אדר' ככתוב בסידורים, לפי שמיתת צדיקים מכפרת והתענית עם תשובה ותפילה מכפרת, ויוצאת כפרה שלמה לכל ישראל: ובשנה מעוברת שיש בה שני אדרים, עיקרה של תענית זו באדר שני; ואולם יש שנוהגים תענית גם באדר ראשון, ונותנים טעם לדבר.

צפיה לישועה:

ביום זה, ז' אדר, צריך כל אדם לתת לבו לשני דברים שיהיו נטועים וקבועים אצלו לתמיד: צפיה לישועה, ויראת הדין:

צפיה לישועה כיצד? צא ולמד מלידתו של משה רבינו:

תחילת לידתו של משה רבינו בצער גדול היתה. שגזר פרעה: כל הבן הילוד היאורה תשליכוהו, וזה שלש שנים ושלש שנה ששוטרי פרעה וכל עמו אורבים לכל אשה הרה בישראל וכיון שמלאו ימיה ללדת, והנה בן - מיד חוטפים אותו וממנה ומשליכים אותו היאורה ומטביעים אותו. מרחם אמו יצא למות. וכל ישראל, קטניהם עם גדוליהם שרויין בצער ומיואשין מן הישועה:

עמרם, גדול הדור היה כיון שראה את עמו בצער הגדול הזה, אמר, לשוא אנו עמלים! עמד וגרש את אשתו לבל יולידו עוד לתוהו, ואשתו כבר היתה מעוברת עם משה שלשה חדשים. עמדו כל ישראל וגרשו נשותיהם:

באותה שעה שרתה רוח הקדש על מרים בת חמש השנים, ואמרה: עתידה אמי שתלד בן שמושיע את ישראל! ויתאוששו אביה ואמה מדבריה ויתחזקו באמונתם ובצפיתם לישועה וחזרו ונישאו זה לזה וכמוהם עשו כולם, והנה נולד מושיעם של ישראל! וכמה צער ורוגז היו אחר לידתו של משה; כל עם פרעה, אנשים ונשים וטף, ארבו כולם לצודו ולהשמידו, והנה הוא מושלך הפקר במי היאור!

ואחר שגצל ממי היאור, שמא תאמר עברה הסכנה? והלא הסכנה גדולה עכשו שבעתים. שהרי נפל בעודו תינוק בין שני האריות, בבית פרעה הוא נתן, שמשם הזעם והחרון יוצאים על ישראל להשמידם, והרי תינוק הוא משה, את אביו לא ידע את אמו לא הכיר ואת כל עמו לא ראה - הרי יוסיפו בני עולה לענותו ויעשו גם אותו לצורר ישראל ונוסף גם הוא על שונאיו. ועדין פחדו של עמרם קים - לשוא אנו עמלים!:

עכשו בוא וראה כמה גדול כח האמונה וההתחזקות בצפיה לישועה, זו שפעמה בלב מרים והפעימה את לבות אחרים שמלאו אמונה וצפיה כמוה, אלמלא נולד משה מה טעם היה לכל העולם ומלואו, שהיה חוזר לתוהו ובוהו. ועכשו שנולד אף על פי שהוא נתון בין שני אריות - סוף שיצא משם ויושיע את כל עמו ויאיר לכל העולם בכל הדורות, ואת מלחמות רשעים ישבר, ואף הם יאמרו: ה' הצדיק! הא למדת, כמה צריך כל אדם בכל עת ובכל שעה להתחזק באמונה ולצפות לישועה:

יראת הדין:

יראת הדין כיצד? צא ולמד ממיתתו של משה רבינו. משה רבינו אדון כל הנביאים, שמיום שנולד שרתה בו רוח נבואה, והושיע לישראל, ועשה כל האותות והמופתים במצרים, וקרע את הים, ודרך בשרים, ותפס במלחמתו של מלאכים ושרפים וקבל תורה של אש, ודר תחת כסא של אש, ודבר עם ה' פנים אל פנים, ולמד תורה לכל ישראל, וכלכלם ארבעים שנה במדבר, ועשה מלחמה עם סיחון ועוג, והעמיד חמה ולבנה - כיון שחטא חטא קל במי מריבה, ונתמעט קידוש שמו יתברך בשגגתו, נגזרה עליו מיתה - על אשר מעלתם בי בתוך בני ישראל וגו' כי מנגד תראה את הארץ ושמך לא תבוא (דברים לב); ולא עמדו לו כל זכויותיו וצדקותיו אשר פעל עם ישראל כנגד מידת הדין, שהיא מידת האמת של בורא כל העולמים:

הא למדת כמה גדול עמקו של הדין וכמה צריך אדם להתירא מן החטא אפילו של שוגג, כל שכן מן החטא שאינו של שוגג:

מדרשי חכמים על לידתו של משה:

וַיֵּלֶךְ אִישׁ מִבֵּית לֵוִי - להיכן הלך? אמר רב יהודה בר זבינא: שהלך בעצת בתו. תנא: עמרם גדול הדור היה, כיון שראה שאמר פרעה הרשע: קל הבן הילוד תשליכהו (שם א), אמר: לשוא אנו עמלים. עמד וגרש את אשתו. עמדו כולם וגרשו את נשותיהם. אמרה לו בתו: אבא, קשה גזרתך יותר משל פרעה, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים, ואתה גזרת על הזכרים ועל הנקבות; פרעה לא גזר אלא בעולם הזה, ואתה בעולם הזה ולעולם הבא; פרעה הרשע ספק מתקיימת גזרתו, ספק אינה מתקיימת, אתה צדיק בודאי שגזרתך מתקיימת, שנאמר: וַתִּגְזֹר אִמְרֵי וַיִּקָּם לָךְ (איוב כב). עמד והחזיר את אשתו, עמדו כולם והחזירו את נשותיהם. (סוטה יב.)

וַיִּקַּח אֶת בֵּת לֵוִי - 'והחזיר' - לא נאמר, אלא וַיִּקַּח. אמר רב יהודה בר זבינא: שעשה לה מעשה ליקוחים; הושיבה באפריון, ומרים ואהרן מרקדים לפניו, ומלאכי השרת אומרים: אם הבנים שמחה (שמות רבא א); וַתִּהְיֶה הָאִשָּׁה וַתֵּלֶד בֶּן - והלא היתה מעוברת בו שלשה חדשים מקודם? אמר רב יהודה בר זבינא: מקיש לידתה להוורתה; מה הוורתה שלא בצער, אף לידתה שלא בצער (סוטה שם):

וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב הוּא - רבי מאיר אומר: טוב שמו. רבי יהודה אומר: ראוי לנביאות. רבי נחמיה אומר: טוביה שמו. אחרים אומרים: נולד כשהוא מהול. וחכמים אמרו: בשעה שנולד משה נתמלא כל הבית אורה. כתיב הכא: וַתֵּרָא אוֹתוֹ כִּי טוֹב, וכתוב התם (בראשית א): וַיֵּרָא אֱלֹקִים אֶת הָאָדָם כִּי טוֹב. (ילקוט שמות קסו):

ולמה השליכו אותו ביאור? כדי שיהיו חושבין האסטרולוגין שכבר הושלך למים ולא יחפשו אחריו: כיון שהושלך משה למים, אמרו: כבר מושלך מושיען במים. מיד בטלו הגזרה: אמר ר' אחא בר חנינא: אותו היום, ששי בסיון היה. אמרו מלאכי השרת לפני הקדוש ברוך הוא: מי שעתיד לקבל תורה מהר סיני ביום זה, ילקה במים ביום זה?

הַאֵלֶּךְ וְקִרְאֵתִי לָךְ אִשָּׁה מֵיִנְקָת מֶן הָעֶבְרִית - למה אמרה מרים 'מן העבריות', וכי אסור לו למשה לינק מחלב הנכריות? לפי שהחזירתו למשה על כל המצריות להניק אותו, ופסל את כולו. ולמה פסלו? אמר הקדוש ברוך הוא: הפה שעתיד לדבר עמי, ינק דבר טמא? דבר אחר, למה פסל ידיהן? אמר הקב"ה: זה עתיד לדבר עמי, למחר יהיו המצריות אומרות: זה שמדבר עם השכינה - אני הניקתיהו. (שמו"ר א): לפיכך לא ינק אלא מאמו. (ע"פ ספר התודעה).

הלכות חודש אדר

א. משנכנס אדר מרבין בשמחה [תענית (כט):]. מנן אברהם (סי' תרפ"ה). וכמו שנאמר במגילת אסתר: והחודש אשר נהפך להם מיוגון לשמחה, לומר שמזל החודש גורם לטובה. ולכן ישראל שיש לו קובלנא משפטית נגד גוי, ישתדל כמיטב יכולתו שהדיון בתביעתו יתקיים בחודש אדר, מפני שיד ישראל על העליונה בחודש אדר, וגבר ישראל. [ילקוט יוסף מועדים, עמוד רעג. חזון עובדיה פורים עמ' לא].

ב. היוצא בשיירא או מפליג באניה בלב ים, ואינו מוצא מגילה כשרה להוליך עמו כדי שיוכל לקרותה בזמנה כראוי, יכול לקרות המגילה אפילו בתחלת החודש, אך לא יברך ברכות המגילה. אבל סעודת פורים ומשלוח מנות ומתנות לאביונים אינם נוהגים אלא בזמנם. [עיין בירושלמי: כל החודש כשר לקריאת המגילה שנא' והחודש אשר נהפך להם מיוגון לשמחה, ובלבד עד חמשה עשר. והובא להלכה בראבי"ה (מגילה סי' תקנח). ובאור ורוע ח"ב (סי' תלח). ובשבולי הלקט (סי' קצה). אולם מרן הב"י (סי' תרפח) כתב, שנ"ל דלא סמכין על הירושלמי בזה אלא בשעה"ד, כיון שלא הובא בש"ס דידן. וכ"פ בש"ע שם שיקראנה בלי ברכה. ויקראנה בלילה וביום].

ג. מנהג חסידים ואנשי מעשה (הבראים) להתענות ביום שבעה באדר שהוא יום פטירת משה רבינו. ונוהגים לעשות לימוד בליל שבעה באדר, ומנהג יפה הוא. [ילקוט"י מועדים. חזון עובדיה פורים עמ' לב. וראה בש"ע (סי' תקפ). והוא ע"פ הגמ' (קידושין לח.) שפטירת משה בו' באדר].

ד. יש נוהגים שאם יש עשרה מתענים בבית הכנסת בשבעה באדר, מוציאים ספר תורה במנחה וקוראים ויחל. וכן השליח צבור אומר ברכת ענו ברכה בפני עצמה בחזרה, כשאר תעניות צבור. ויש אומרים שאין נכון לעשות כן. ולכן שב ואל תעשה עדיף, והשליח צבור לא יאמר ענו בחזרה ברכה בפני עצמה, אלא בשומע תפלה, וכן לא יוציאו ספר תורה במנחה לקריאת "ויחל". וכן לעניין נשיאות כפים, שב ואל תעשה עדיף.

ה. בימי מרדכי ואסתר נקהלו היהודים בשלשה עשר לחודש אדר לעמוד על נפשם ולהינקם מאויביהם, והיו צריכין לבקש רחמים מאת ה' יתברך שיעזרם. ומצינו שכאשר היו ישראל במלחמה, התענו שיעזרם ה', וגם משה רבינו עליו השלום ביום שנלחם עם עמלק התענה, ואם כן מסתמא גם אז בימי מרדכי ואסתר התענו ביום י"ג באדר. ולכן קיבלו עליהם כל ישראל יום זה לתענית ציבור ונקרא תענית אסתר, כדי לזכור שהבורא יתברך רואה ושומע תפילת כל איש בעת צרתו, כאשר יתענה וישוב אל ה' בכל לבבו כמו שעשה לאבותינו בימים ההם. ומכל מקום אין תענית זו חובה כל כך כמו ארבע תעניות שכתובים במקרא.

(ע"פ ילקוט יוסף לראש"ל צ' הגר"י יוסף שליט"א)

לעילוי נשמות אמו"ר רבי יצחק שושן זצ"ל - נלב"ע יב' תמוז תשע"ז

עלון זה מוקדש:

לרפואת: אברהם ולאח ציטרון. שרה בת שמחה. מרים יהודה. ציפורה ויהושע לוי. ביבה אלימלך. ישי הלוי. עזר בן עישה. תקוה בת עזיה. אלגרה בת ג'אן. אסתר בת זוהרה. מול בת ענולה. אברהם בן רחל. רחמים בן סולטנה. הראל בן אביגיל. אילנה בת סליחה. ישי ורחל לוי. חנה בת זוהרה. מיטל מוריה אדרי הי"ו. לחזרת נעדי צה"ל ושבייו ובהם: אורון שאול, הדר גולדין, גיא חבר, רון אדר, יהודה כץ, צבי פלדמן, יהונתן פולארד הי"ו.

לעילוי נשמות: הגר"ע יוסף זצוק"ל. הגר"מ אליהו זצוק"ל. רבי מסעוד מלול זצ"ל. רבי יצחק שושן זצ"ל. רבי יעקב שושן. הרב שלמה צורף. יונה יונה. סופר מנחם. אליאור קדושים. הרב אברהם צוקרמן. יצחק עמיר. נדיר נחום. נסים כהן. רובי צעדי. יצחק בן מול מורחי. מרדכי ומשה מורחי. ישראל אברהם נתן. אברהם אוהיון. מרדכי צאנז. שלמה בן מרים. יצחק ועמרם אטאס. ר' חיים אהרנה. לוי יצחק אמרדי. אורן מועלם. אליהו טייטל. דוד הלבי. דוד גרוסברג. יואל דללי. עמוס דמרי. ריי שלמה. סימנטוב משה יהודה. ישראל בן נמר. רבי דוד הכהן. ישראל בן שושנה. נעים משה. אהרן מורחי. יצחק ושמחה אילון. נסים וסליקה שושן. יצחק ולאח אסטרנו. נדירה שמעון. מנרה לוי. ליט שבת. אסתר בת תורא. אסתר חדר. חנה יצחקי. דניה פונדק. אליהו בת פריחה. תרצה ויגון. אסתר וענבר נחום. דניאל אלמליח. אליהו אדרי. נסים מלי. מרים ועטנו. עזיה עמוס. רות יעקב. חיה רחל לוי. נעמה בת מנודה. לואיזה מדר. זוהרה בת חנה. עליה כהן. שרה אוליאל. יוכבד ועקני. חסידה ששפוטש. עישה דק. ברכה סוף. רותי אטל. סבטלה בת אולגה. אסתר איבג. כמשה דידי. כמשה סון. אלס טובל. אילה שחר. רבקה שיעודי. אריאל דססער ז"ל.

ולע"נ הנספים בשואה ובהם: אלכסנדר שנדר, שושנה רוזה, רפאל פריצי, וציציליה צילה לבית משפחת ציטרון הי"ד.

למענוניים להשתתף בהוצאת עלון זה נא לפנות לדוד: 0537788483

אין לעיין בעלון זה בשעת התפילה